

LUONNONVARA-ALAN TOIMIALAKLUSTERIN KOKOUS	Muistio
---	---------

Aika:	ke 1.10.2025 klo 12.06-14.29
Paikka:	Pilke, Ounasjoentie 6, Rovaniemi, kokoustila Lätäseno & Teams

Osallistujat: Anne-Mari Söderström, pj.
 Kaija Kinnunen, MTK
 Aino Kurtti, MTK
~~Eija Nurmela, MTK/yrittäjä~~
~~Tuomo Marttila, Metsätalousyrittäjä~~
 Olli Lipponen, Metsähallitus Metsätalous Oy
 Anna-Riikka Lavia, Ammattiopisto Lappia/Arctic Ice Cream Factory
~~Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus~~
 Johanna Leppälä, Luonnonvarakeskus
~~Veikko Majjala, Lapin AMK~~
 Anne-Mari Väisänen, Lapin AMK
 Janne Näkkäläjärvi, Saamelaisalueen koulutuskeskus
~~Kyösti Paloniemi, Lapin koulutuskeskus REDU~~
~~Ulla Maija Poranen, Lapin koulutuskeskus REDU~~
~~Pertti Moilanen, Lapin koulutuskeskus REDU~~
 Mirva Akkanen, Lapin koulutuskeskus REDU
 Jarmo Saariniemi, Ammattiopisto Lappia
~~Hanna Riina Vuontisjärvi, Kolarin kunta~~
 Katja Jaako, Meri-Lapin työllisyysalue
 Amanda Suokas, Rovaseudun työllisyysalue
~~Kaisa Mäkelin, Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue~~
~~Hanna-Leena Pesonen, Lapin liitto~~
 Anne Ristioja, Lapin ELY-keskus
~~Paula Alho, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus~~
 Inga Savukoski, Lapin ELY-keskus
 Tuula Uusipaavalniemi, ELY-keskus (ennakointivastaavien verkosto)

1. Kokouksen avaus, asialista ja sihteerin valinta

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.06. Hyväksyttiin asialista.
 Valittiin sihteeriksi Anna-Riikka Lavia (Ammattiopisto Lappia, Maaseutuyrittäjyyden osaamiskeskus).

2. Läsnäolijat

Todettiin läsnäolijat (ks. osallistujalista yllä) sekä jäsenmuutokset.
 - REDU: Maarit Vilppusen tilalle Mirva Akkanen
 - Meri-Lapin työllisyysalue: Katja Jaako; Rovaseudun työllisyysalue: Amanda Suokas.

3. Pilkkeessä työskentelevät esittäytyvät

Pilkkeessä työskentelevät – Metsähallitus/Luontopalvelut yhteyspäällikkö Olli Lipponen ja Luke erikoistutkija Johanna Leppälä esittelivät, ketä ovat ja mitä tekevät Pilkkeessä,

Valtionhallinnon säästötarpeista johtuen Metsähallitus selvittää Tiedekeskus Pilkkeen toimintojen tulevaisuutta ja luontokeskusten lakkauttamisia. Keskustelussa todettiin Tiedekeskus Pilkkeen merkitys käyntikohteena alueen perheille ja myös matkailulle.

Johanna esitteli luonnonvarakeskuksen toimintaa. Viranomais- ja asiantuntijapalvelut löytyvät osoitteesta luonnonvaratieto.luke.fi ja luonnonvara- ja ruokatilastoja osoitteesta luke.fi/tilastot. Esityksen diakooste on tallennettu klusterin jäsenten käyttöön Luonnonvaraklusterin Teamsin kokouskansioon (Kokous_2025_10_01).

4. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen 18.3.2025 muistio löytyy [luonnonvara-alan klusterin Lapin luotsi -sivulta](#).

5. Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät

Käytiin läpi klusteriorganisaatioiden ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät jäsenten Teamsin kokouskansioon tekemien kirjausten pohjalta ja keskusteltiin niistä.

Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset

Klusteritoimija	Luonnonvara-alan/Klusteritoimijan näkökulmasta: Ajankohtaista/tilannekuva nyt, Näkymät/tarpeita, joihin vastattava; Tiedotettavaa
Maaseutuyrittäjä Anne-Mari Söderström	Kesän viljelysato on ollut pääsääntöisesti hyvä, mutta paikoin poutiminen ja toisaalta vesisateet ovat haitanneet nurmenkorjuuta. Rehuviljan viljelyala on kasvanut Etelä-Lapissa. Maidon ja lihan tuottajahintojen kohoaminen on luonut positiivista mielialaa, kannattavuuskerroin nousee ennusteen mukaan 0,32:sta 0,58:aan tänä vuonna. Turvepeltojen ennallistaminen huolettaa monia, koska Lapin alueen pelloista on yli kolmannes turvemaata. Pohjois-Suomen Biokaasun Ranuan biokaasulaitos on käynnistänyt toimintansa, ja biokaasun tankkausasema on avautumassa käyttäjille lähitulevaisuudessa. Marjasadot ovat vaihdelleet paikkakunnittain. Suurin uutinen on ollut se, että hillaa ei ole saatu varastoon. Koillismaalla on ollut jonkin verran hillaa, mutta Lapissa tilanne on huono. Mustikkaa on saatu paikoin erittäinkin hyvin ja puolukkaa on tulossa kohtuullisesti, joskin paikoin marjat ovat jääneet pieniksi. Villiyrtejä on saatu myös kohtuullisesti, mutta kesän helteet ovat haitanneet keruuta.
MTK Kaija Kinnunen Aino Kurtti Eija Nurmela	Satokausi oli hyvä, tiloilla on riittävästi hyvälaatuista nurmirehua talven varalle. Maidon ja naudanlihan hinnoissa on ollut pientä nousua, näkyvissä jopa optimismin pilkahduksia. Ranualla 21 tilan yhteinen biokaasulaitos on käynnistysvaiheessa, Posiolla viritellään samantyylistä kuviota. Huoltovarmuus puhuttaa ja teettää työtä myös maataloilla: kuntakohtaisia valmiussuunnitelmia on laadittu ja ensimmäisiä valmiusharjoituksia suunnitellaan. Maatilojen varautumiskoulutusta on tulossa syksyllä. Turvepeltojen tulevaisuus pohdituttaa, Lapin pelloista yli kolmannes luokitellaan turvepelloiksi. MMM järjestämässä Tulevaisuuden turvemaat –tilaisuuden Torniossa marraskuussa. Metso-ohjelma ja alueellinen metsäohjelma lausunnoilla.
Arctic Ice Cream Factory / Ammattiopisto Lappia Anna-Riikka Lavia	Yritysverkoston osalta suhtaudutaan toiveikkaasti sesonkiin ja matkailumarkkinan kasvavaan kysyntään, ja sen myötä kehkeytyviin uusiin myyntikanaviin. Hillan huono saatavuus on aiheuttanut tuotevalikoimiin haasteita. Lappia Living Labs -hankekokonaisuudessa on saatu käyttöön ensimmäiset paikallisten raaka-aineiden käsittelykontit - ensimmäistä konttia on pilotoitu marjojen ravistukseen (viljeltyjen

	marjojen ja luonnonmarjojen korjuu) Louella, ja kaksi aurinkovoimalla toimivaa peräkärryratkaisua (kuivaus- ja pakastusprosessit) on saapunut Muonioon. Kehittämisen ja työpajatoiminta jatkuu pitkälle ensi kevääseen, jonka jälkeen hanketoiminta jatkuu Lähiruuan osaamiskeskus Louelle -strategian mukaisesti. LUKE:n, REDU:n, Lapin AMK:n ja Ammattiopisto Lappian yhteisessä LisäarvoBAR – hankkeessa pyritään löytämään tutuista raaka-aineista lisää arvoaineita ja näin tehostamaan niiden käyttöä. Lapin AMK:n Lapin Lähiliha - Lapissa nautittu -hanke vahvistaa lähituotannon moninaisuutta kehittämällä lihan suoramyyntiä. LUKE:n ja Ammattiopisto Lappian Lapin avomaatuotannon kehittäminen -hankkeessa käytetään apuna koulutusta ja tutkimustietoa avomaaviljelyn lisäämiseksi ja uusien viljelykasvien löytämiseksi.
Luonnonvarakeskus Rainer Peltola Johanna Leppälä	Maatalouden tutkimukseen liittyen kauran esijalostus- ja lajikekokeet jatkuivat OatFrontiers-hankkeessa kesällä 2025 Louella ja ensi vuoden aikana tulee ulos lajikesuosituksia Lapin alueelle. Louella on ollut myös pienessä kokeilussa monivuotinen vilja Kernza/hopeahaprajuola VIKING-hankkeessa. Tästä voi lukea lisää hopeahaprajuolasta: https://www.nordforsk.org/news/promising-results-first-commercial-perennial-grain-crop-northern-europe Luken, ammattiopisto Lappian ja Sodankylän kunnan hanke Lapin avomaan tuotannon kehittämiseksi on järjestänyt koulutusta tyrnin viljelyyn ja avomaan viljelyä on demonstroitu Louella, josta saatua satoa on ollut tarjolla Maaseudulta käsin -messuilla ja lähipuodissa & -kaupassa herättelemässä siihen, mitä kaikkea Lapissa voidaan viljellä. Lähiruuan merkityksestä Lapin huoltovarmuudelle järjestetään Lapin ruoka 2-hankkeen loppuseminaari Levillä 7.11. Hankkeessa on keskitytty julkisen sektorin keittiöiden hankintoihin ja miten siellä voidaan käyttää lähiruokaa. Sodankylän kunnan ja Luken yhteishankkeessa julkaistavat oppaat lähiruokahankinnoista ja operatiivisen työnjohtajan käsikirja tulevat löytymään Sodankylän kunnan sivuilta vielä tämän vuoden aikana.
Lapin koulutuskeskus REDU Pertti Moilanen Kyösti Paloniemi Ulla-Maija Poranen Mirva Akkanen	Elintarvikealan opiskelijamäärät ovat olleet positiivisia jo toista vuotta, ja suurin osa opiskelijoista suuntautuu leipomoalalle. Lyhytkoulutukset elintarvikealalla ovat edelleen suosittuja, ja niiden tarjontaa pyritään aktiivisesti laajentamaan. Mestarin Alku -myymälä on siirtynyt Jänkätieltä Jokiväylän kampukselle ja toimii nyt nimellä Kisälli. Metsäalalla opiskelijatilanne on hyvä sekä Rovaniemellä että Kemijärvellä. Viime yhteishaussa metsäalalle oli kolminkertainen määrä hakijoita, ja Kemijärvellä aloitti uusi 15 opiskelijan ryhmä. Jänkätien tiloissa on käynnissä uudistuksia, jotka vaikuttavat toimintaan, ja Metsädigi-hanke etenee suunnitellusti. Ensi kevään yhteishaussa metsäalan kaikkiin tutkintoihin on tulossa pääsykoe.
Lapin AMK Veikko Maijala Anne-Mari Väisänen	Uudet agrologi- ja metsätalousinsinööriryhmät aloittaneet elokuussa. Ryhmät saatiin hyvin täyteen, erityinen ilonaihe on aloittaneiden agrologien määrä. Myös avoimen amkin polkuopiskelijoita on hyvin agrologikoulutuksessa. Metsätalouden monimuotokoulutus vetää hyvin, yhteishaussa yli kuusi hakijaa yhtä aloituspaikkaa kohti. Opetussuunnitelmaa kehitetään vuoden 2026 aikana, samoin opiskelijoiden ristiinopiskelumahdollisuuksia muiden amkien opintotarjonnasta. Tki-toiminnassa saatu uusia rahoituspäätöksiä, mm. seuraavat hankkeet: • Lapin lähiliha -Lapissa tuotettu, Lapissa nautittu • Artesaaniruokahanke

	• KIRSI - Kierrätysravinteita prosessisivuvirroista • ILME - Ilmastokestävän metsätalouden edistäminen Lapissa.
Saamelaisalueen koulutuskeskus Janne Näkkäläjärvi	Uuden opetusteurastamon rakentaminen käynnistynyt Inarissa. Valmis syksyllä 2026 teurastuskaudeksi. Poroteurastamotoiminnan kehittäminen innovaatioiden avulla EAKR – hanke yhdessä Lapin amk:n kanssa päättyy lokakuun lopussa. Uusi yhteinen hanke Lapin amk:n kanssa liittyen porotalouskoulutusmateriaalien koostamiseen tekoälyn kautta jätetty ESR+ hakuun. Lukuisia yhteistyöpyyntöjä liittyen erityisesti arktisen alueen turvallisuuteen ja omavaraisuuteen. Poropuolella hyvin opiskelijoita
Lapin ELY-keskus Anne Ristioja Paula Alho Inga Savukoski Tuula Uusipaavalniemi (ennakointivastaavien verkosto)	Lapin yrittäjyysstrategia LINKKI on julkaistu 5.9.2025 ja toimeenpanotilaisuudet alkavat 7.10 koko Lapin yhteisellä Teams-tilaisuudella. Alueelliset toimeenpanotilaisuudet pidetään seutukunnissa loppusyksyn aikana. Maksuttomat yrityskohtaiset sparraukset LINKKI ovat käynnistyneet Strategista kasvua muutoksessa-hankkeen koulutuksina. Syksyn 2025 alueelliset kehitysnäkymät -katsaus julkaistaan 30.10.2025 - Lapin osuus myös Lapin luotsi-sivustolla ja syksyn 2025 työvoimabarometri julkaistaan 14.11.2025. 5-6.11.2025 järjestetään Lapin ilmastoseminaari, jossa julkaistaan Lapin ilmasto- ja energiastategia. Tervetuloa mukaan! https://www.lapinliitto.fi/strategiasta-ilmastotekoihin-lapin-ilmasto-ja-energiastategian-julkaisuseminaari-5-6-11-2025/ Lapin ELY-keskus muuttuu 1.1.2026 Lapin elinvoimakeskukseksi, uudet sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@elinvoimakeskus.fi. Isoin muutos on se, että iso osa Ympäristö-vastualueen henkilöstä siirtyy Lupa- ja valvontavirastoon. Jatkossa Lapin elinvoimakeskuksen vesitaloustehävän kokonaisuus kattaa myös Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat ja Lappiin siirtyy patoturvallisuusviranomaisen tehtävät. Lappiin siirtyy myös valtakunnallinen ilmastoyksikkö, joka edistää maa- ja metsätalouden ilmastomuutoksen hillintätoimia ja ilmastomuutoksen sopeutumista koko Suomessa. Lue lisää: https://www.ely-keskus.fi/valtion-aluehallinnon-uudistus. Maaseutupuolella painotuksena varautumisasiat ja ruokaturva. Myös kunnissa on käynnistynyt turvallisuuteen liittyviä hankkeita Leader-rahoituksella. Ensi vuonnakin kyläverkkojen rahoitus jatkuu, koska kaikkialla maaseudulla ei ole vielä nopeita tietoliikennetyhteyksiä. Maaseutu-yksikkö jatkaa myös maaseudun vesihuoltoinvestointien avustamista ainoana rahoittajana. Tämäkin kaikki liittyy maaseudun turvallisuuteen ja asumisen edellytyksiin maaseudulla. Ensi vuonna panostamme myös entistä enemmän maaseudun ympäristöhankkeisiin., mikä sekin lisää maaseutualueiden viihtyvyyttä ja tukee ilmastostrategiaa.

Keskustelussa todettiin lisäksi:

MTK ja Saamelaiskäräjät ovat laatimassa yhteistä hankehakemusta, jonka teemana on löytää kestäviä ja yhdessä suunniteltuja ratkaisuja kotiseutualueen kestäväan metsien käyttöön. Tarkoitus on tuottaa skenaariota ja löytää yhdessä keskitien ratkaisuja metsien käyttöön tulevaisuudessa.

Lapin AMK:n edustaja Anne-Mari Väisänen kertoi, että syksyllä on aloittanut peräti 25 uutta agrologiopiskelijaa.

Janne Näkkäläjärvi Saamelaisalueen koulutuskeskusta kertoi, että uudessa poroteurastamossa hyödynnetään myös sivutuotteet sekä otetaan huomioon myös porotalousalan ulkopuolisten toimijat. Uuden teurastamon myötä luovutaan Toivoniemen kampuksen toiminnoista. Kansainvälinen toiminta on vilkasta.

Katja Jaako totesi, että Meri-Lapin työllisyysalueella keskitytään kotokoulutuksiin ja asiakkaita ohjataan aika paljon omaehtoiisiin koulutuksiin.

Inga Savukoski Lapin ELY-keskuksesta lisäsi kuulumisiin, että Team Finland uutiskirje lähtee kaikille puualan toimijoille.

Anne Ristioja Lapin ELY-keskuksesta kertoi, että luonnon monimuotoisuusohjelmaa tehdään myöhemmin isossa hankkeessa, jossa Lappikin on mukana. Hän mainitsi myös MMM:n Metsien kasvun ja hiilinielun vahvistamisen toimenpidepaketin, jolla pyritään vahvistamaan metsien hiilinieluja – hankerahoitusta tulee haettavaksi, hakua valmistellaan.

7. Tulevaisuusnostot luonnonvaraklusterin luotsi -sivustolle

Määriteltiin käydyn keskustelun pohjalta tulevaisuusnostot, jotka kirjataan niille varattuun paikkaan [luonnonvara-alan klusterin Lapin luotsi -sivulle](#)

- Nouseva trendi: Luonnonvara-alan koulutukseen on ollut paljon hakijoita ja nuoren viljelijän tukia varten tehtyjä tutkinnonosia on tehty
- Tutkimus ja kehittämistoiminta seuraa samaa trendiä ja opiskelijoille on muuttuvassa toimintaympäristössä tarjolla uutta tietoa, joka valuu myös työelämään ja yrityksiin.
- Metsätalouteen liittyen pyritään edistämään yhteistyötä – enemmän keskustelua ja vähemmän konflikteja.

8. Terveiset toimialaklustereiden pj-tapaamisesta ja TKI-iltapäivästä

Pj. Anne-Mari kertoi terveisiä toimialaklustereiden pj-tapaamisesta ja TKI-työpajasta 18.9.2025. Puheenjohtajakokouksen koollekutsujana oli hyvinvointiklusteri. (Kokousaineistot löytyvät koottuna Luonnonvaraklusterin Teamsin Klustereiden pj-tapaamisista-kansioon). Vuoden 2026 klustereiden yhteistä teemaa sovittiin täsmennettäväksi seuraavassa ennakkointivastaavien kokouksessa – lähtökohtana esitetty kokonaisturvallisuus täsmennyksessä huomioiden kaksoiskehittäminen ja huoltovarmuus. Teemasta on asiantuntija-alustus seuraavassa pj. tapaamisessa 10.1.2026 klustereiden kevään kokousten keskustelun pohjaksi.

Iltapäivän Ennakointiklusterit koolla – teemana se kuuluisa ”TKI” – tilaisuuden järjestivät yhdessä Luovien alojen klusteri sekä Lappi brändi ja Strategista kasvua muutoksessa -hankkeet.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraava kokousaika ja -paikka sekä teema

Seuraava kokous pidetään 17.3.2026 klo 12 alkaen. Kokouspaikaksi ehdotettiin Kemijärven REDU:n toimipistettä. Mirva Akkanen tiedustelee käytännön toteutusta Kemijärveltä. Teemana klustereiden vuoden 2026 yhteinen teema, josta teemaan johdatteleva asiantuntija-alustus tammikuun klustereiden pj. tapaamisessa.

10. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 14.29.

Kokouksen päätteeksi paikalle tulleilla oli mahdollisuus tutustua Tiedekeskus Pilkkeen näyttelytilaan.